

Rapport 0252

Turismens årsbokslut 2017

Omsättning, sysselsättning och exportvärde

Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverkets publikationer kan laddas ner på tillvaxtverket.se. Vill du beställa en tryckt publikation eller söker du en publikation som publicerades innan 2015 hänvisar vi till vår webbshop publikationer.tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Stockholm, Juni 2018

Digital: ISBN 978-91-88601-71-1

Rapport 0252

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Martin Daniels, Sofi Sjöberg

Telefon, växel 08-681 91 00

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Turismkonsumtion i Sverige	5
2.1	Stark konsumtionsökning från utländska turister	5
2.2	Turismen utgör knappt 3 procent av Sveriges ekonomi	6
2.3	Turismutgifter per bransch	7
2.4	Inhemsk turism ökar	8
3	Turismens exportvärde	11
3.1	Turismens exportvärde ökar snabbare än Sveriges totala export	11
3.2	Varuinköp största utgiftsposten för utländska besökare	13
3.3	Gränshandel viktig del av den utländska turismkonsumtionen	13
3.4	Internationell reseboom ger avtryck i Sverige	14
4	Sysselsättning	16
4.1	Sysselsättningsstillväxten högre inom turism	16
4.2	Flest sysselsatta med turism inom hotell och restaurang	16
4.3	Turism sysselsätter fler män än kvinnor	18
5	Definitioner och källor	20

1 Sammanfattning

År 2017 blev ett starkt år för turismen i Sverige. De samlade turismutgifterna ökade med 7,4 procent jämfört med 2016 vilket är den kraftigaste ökningen sedan 2006. Turismen växer i takt med svensk ekonomi i stort, men visar en starkare utveckling vad gäller export och sysselsättningstillväxt.

Turismen bidrog med 10 600 fler jobb i Sverige under 2017 och sysselsätter idag totalt 175 800 personer. Sysselsättningstillväxten i besöksnäringen som ökade med 6,4 procent jämfört med 2016 är betydligt högre än för svensk ekonomi som helhet där sysselsättningen växte med 2,3 procent under samma period.

Turismen utgör också en betydande del av Sveriges samlade export. Turismkonsumtionen från utländska besökare ökade med 11,4 procent under 2017 och uppgick till totalt 134 miljarder. Under samma period ökade Sveriges totala export med 7 procent. Turismens exportandel har under de senaste fem åren ökat från 4,7 procent år 2012 till 6,4 procent i fjol. Turismen är därmed en av de snabbast växande exportnäringarna i Sverige.

I stort sett alla utgiftsslag inom turismkonsumtionen i Sverige ökade under 2017. De största utgiftsökningarna finns inom *Varuhandel, Boende* samt *Kultur och rekreation*.

Figur 1.1 Nyckeltal 2000–2017, löpande priser, miljoner kronor

År	Total turismkonsumtion i Sverige	Svensk turismkonsumtion i Sverige	Utländsk turismkonsumtion i Sverige	Turismens förädlingsvärde	Sysselsatta med turism (personer, medeltal)	Andel av/relation till total BNP, %
2000	150 102	109 470	40 632	51 881	130 800	2,7
2001	165 434	118 089	47 344	55 407	138 700	2,8
2002	171 101	121 661	49 441	58 572	136 800	2,8
2003	169 494	124 912	44 582	59 952	132 500	2,8
2004	175 072	126 684	48 387	60 733	130 100	2,7
2005	191 378	135 583	55 795	63 220	130 900	2,7
2006	212 675	145 632	67 044	69 983	140 100	2,8
2007	221 251	146 736	74 515	72 528	143 800	2,7
2008	234 798	161 422	73 375	77 457	147 302	2,7
2009	236 181	165 576	70 606	78 661	148 900	2,8
2010	231 350	158 710	72 460	77 406	140 900	2,6
2011	244 467	168 291	76 176	83 133	144 500	2,7
2012	253 427	173 404	80 024	87 789	153 600	2,8
2013	252 382	170 875	81 507	87 431	151 600	2,7
2014	262 572	169 116	93 456	90 018	152 000	2,7
2015	276 510	170 011	106 499	96 052	154 100	2,7
2016	295 566	175 438	120 128	102 976	165 200	2,7
2017	317 389	183 542	133 847	109 713	175 800	2,8
<i>Förändring 2016/17</i>	7,4%	4,6%	11,4%	6,5%	6,4%	
<i>Förändring 2000/17</i>	111%	68%	229%	111%	34%	

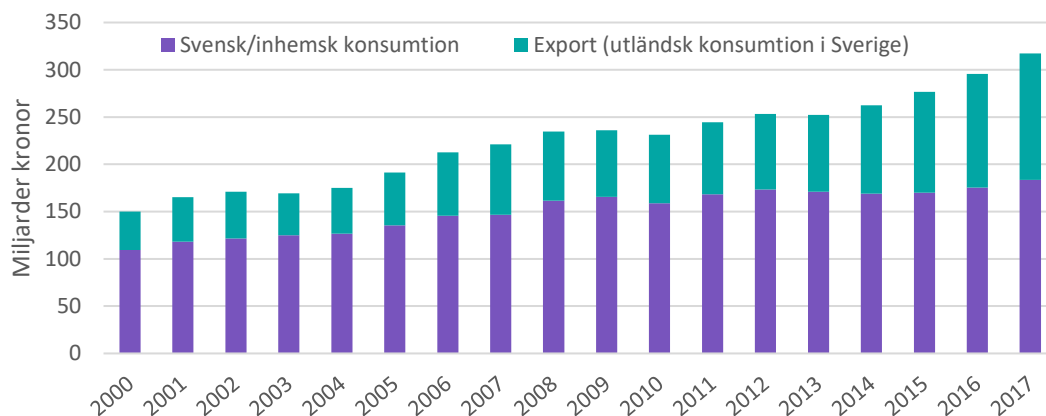
Preliminära data 2016 och 2017

2 Turismkonsumtion i Sverige

2.1 Stark konsumtionsökning från utländska turister

De samlade turismutgifterna i Sverige 2017 ökade med 7,4 procent till 317 miljarder (motsvarande en volymökning på 5,5 procent) vilket är den högsta tillväxttakten för turismen sedan 2006. Förklaringen ligger främst i en stark ökning av de utländska besökarnas konsumtion i Sverige. Här ser vi en ökning på 11 procent 2017 jämfört med året innan. Av den totala turismkonsumtionen i Sverige svarar utländska besökare nu för drygt 42 procent. För svenska besökare i Sverige ökade turismutgifterna med 4,6 procent under 2017.

Figur 2.1 Turismkonsumtion i Sverige, miljarder kronor

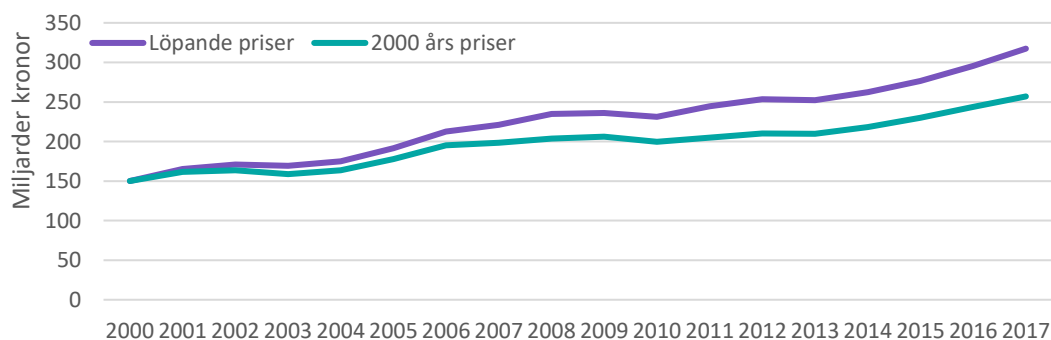

Källa: Tillväxtverket/SCB

Turismkonsumtionen ökar i genomsnitt med närmare 5 procent om året

Sedan år 2000 har den totala turismkonsumtionen i Sverige ökat med totalt 167 miljarder kronor eller 111 procent i löpande priser, vilket motsvarar en genomsnittlig ökningstakt på omkring 4,5 procent per år. Uttryckt i fasta priser (med hänsyn till inflationen) har ökningen varit 71 procent sedan år 2000.

Figur 2.2 Utveckling av turismens totala omsättning i Sverige, miljarder kronor

Källa: Tillväxtverket/SCB

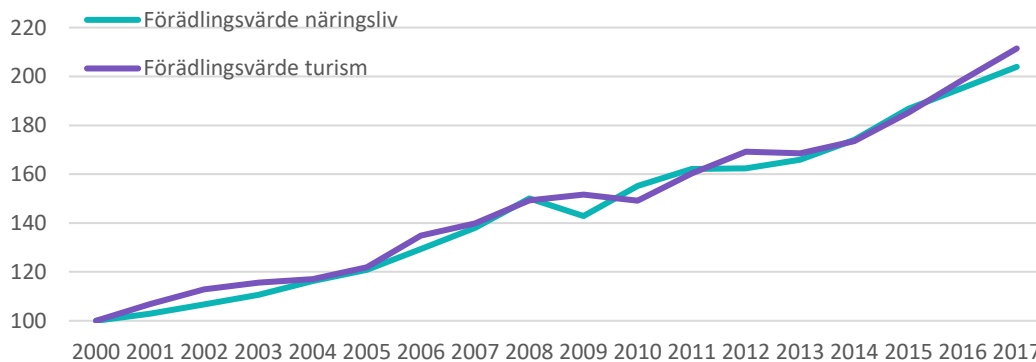
2.2 Turismen utgör knappt 3 procent av Sveriges ekonomi

Sveriges bruttonationalprodukt, BNP, uppgick till 4 604 miljarder kronor år 2017. Jämfört med 2016 ökade BNP med 2,4 procent. Turism och resande står för en oförändrad och stabil relation till BNP och steg svagt till 2,8 procent under 2017. Förändringar i andelarna har snarare att göra med upp- och nedgångar i ekonomin i stort än med upp- eller nedgångar inom turismen. För att få en uppfattning om turismens relativa storlek i förhållande till andra branscher så bidrar exempelvis handeln med cirka 11 procent av BNP, tillverkningsindustrin med 15 procent medan finans- och försäkringsbranschens BNP-andel ligger omkring 5 procent.

Turismen utvecklas i takt med övrigt näringsliv

För att kunna jämföra hur turismen utvecklas i förhållande till övriga ekonomin beskrivs utvecklingen av förädlingsvärde som används för att beräkna BNP från produktionsidan. Detta för att undvika att produktion som sker i flera steg ska räknas dubbelt. Näringslivet står för nästan 80 procent av förädlingsvärdet i BNP medan resterande del kommer från främst offentlig sektor. Turismens förädlingsvärde uppgick 2017 till 109,7 miljarder kronor, motsvarande 3,4 procent av näringslivets sammanlagda förädlingsvärde eller 2,8 procent av svenska ekonomins totala förädlingsvärde. Jämfört med 2016 ökade turismens förädlingsvärde 6,5 procent medan näringslivets totala förädlingsvärde ökade med 4,4 procent under samma period. Sedan år 2000 har näringslivets totala förädlingsvärde ökat med 104 procent i löpande priser medan turismens förädlingsvärde ökat med 111 procent.

Figur 2.3 Turismens förädlingsvärde i förhållande till näringslivets totala förädlingsvärde
Index 2000=100

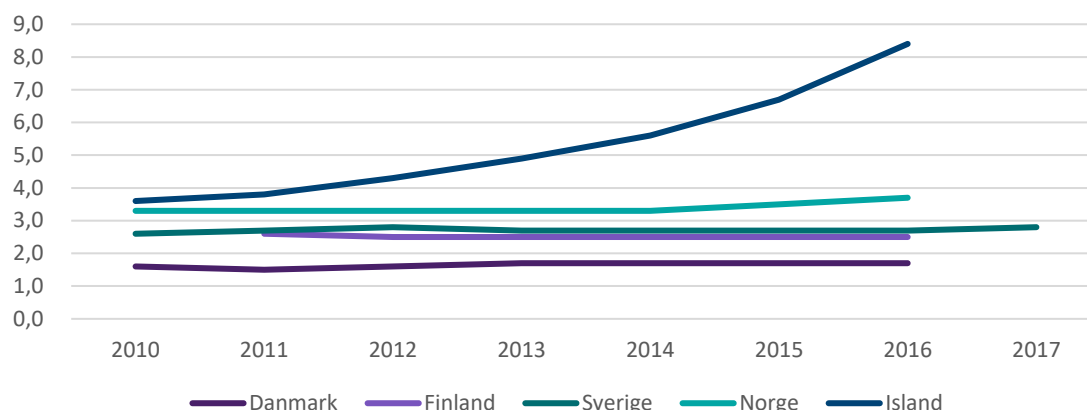

Källa: Tillväxtverket/SCB

Svensk turism i ett nordiskt perspektiv

I ett nordiskt perspektiv så är turismen i relation till BNP högre i Sverige jämfört med Finland och Danmark, men lägre än i Norge och på Island. Den isländska turismen har ökat kraftigt de senaste åren, bland annat som ett resultat av ändrade internationella flygrutter, vilket syns tydligt i statistiken. 2016 närmade sig turismens andel av BNP på Island 9 procent vilket är en ovanligt hög notering, i linje med klassiska semesterdestinationer som till exempel Spanien där turismen 2016 bidrog med 11,2 procent av BNP.

Figur 2.4 Turismens relation till BNP i de nordiska länderna 2010–2017, procent

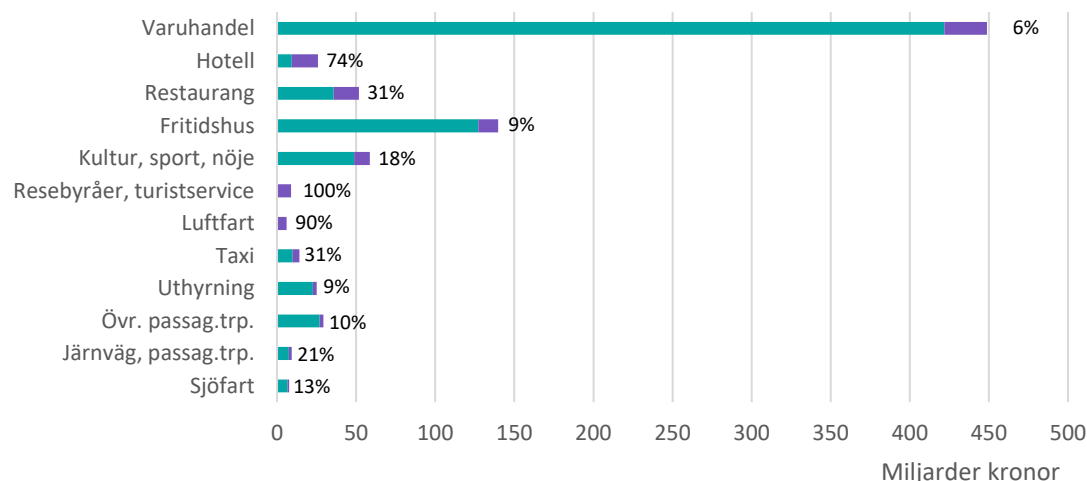

Källa: OECD

2.3 Turismutgifter per bransch

Många branscher berörs på något sätt av turism och resande. Allra viktigast är den för resebyråer och researrangörer där turismen står för 100 procent av förädlingsvärdet. Därefter följer luftfarten där 90 procent av förädlingsvärdet var turismresor under 2017. Inom hotell uppgick turismens andel av det totala förädlingsvärdet 2017 till 74 procent och inom restaurang 31 procent. En stor andel av konsumtionen på restaurangerna görs av lokalbefolkningen som definitionsmässigt inte omfattas av turism. Inom varuhandeln var turismens andel av det totala förädlingsvärdet 6 procent vilket är oförändrat jämfört med året innan.

Figur 2.5 Totalt förädlingsvärde i miljarder kronor och turismens andel för olika branscher 2017

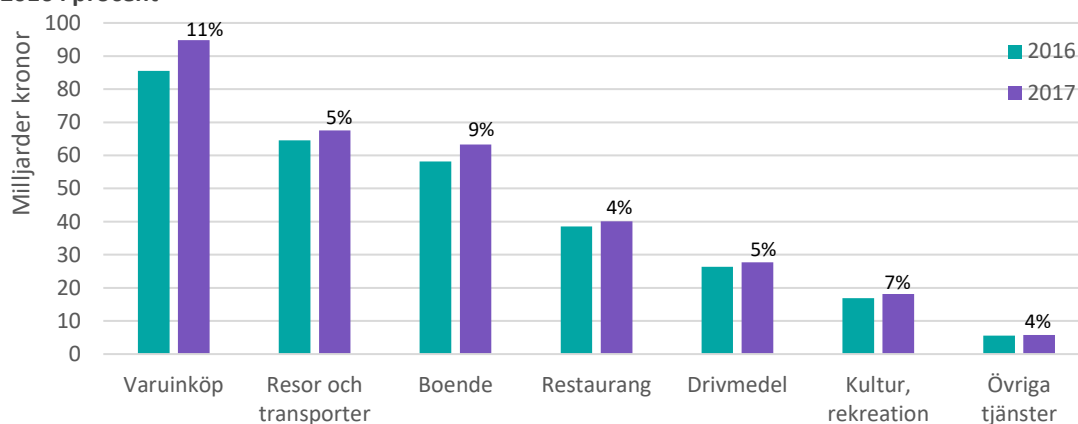

Källa: Tillväxtverket/SCB

Varuinköp största utgiftsområde

Sett från konsumtionssidan och total omsättning så spenderade besökarna mest pengar på varuhandel med shopping och inköp av livsmedel under 2017 som kunde tillgodoräkna sig intäkter på närmare 95 miljarder kronor eller 30 procent av de totala turismutgifterna. Det är också det utgiftsområde som visar störst relativ ökning jämfört med föregående år, totalt 11 procent. Resor och transporter med utgifter för exempelvis tågbiljetter, flygbiljetter, hyrbilar, taxi och sjöfart uppgick till 67,5 miljarder eller motsvarande 21,3 procent av de totala turismutgifterna. Boende och restaurang stod sammanlagt för 33 procent av de totala turismutgifterna. Vid en jämförelse med år 2000 har utgiften för restaurang och boende stärkt sin andel av den totala turismkonsumtionen samtidigt som utgifterna för resor och transporter har minskat.

Figur 2.6 Total turismkonsumtion i Sverige fördelad på olika utgiftsområden 2017 med förändring från 2016 i procent

Källa: Tillväxtverket/SCB

Konsumtionen av kultur och övriga tjänster var med en sammanlagd omsättning på närmare 24 miljarder kronor eller knappt 8 procent av totalen den minsta sektorn. Inom sektorn återfinns konsumtion av kultur och natur i förädlad form. Dessa är ofta aktiviteter som bidrar till den attraktionskraft som lockar besökare till och inom Sverige och därmed också driver konsumtion inom övriga sektorer som till exempel boende och restaurang.

2.4 Inhemsk turism ökar

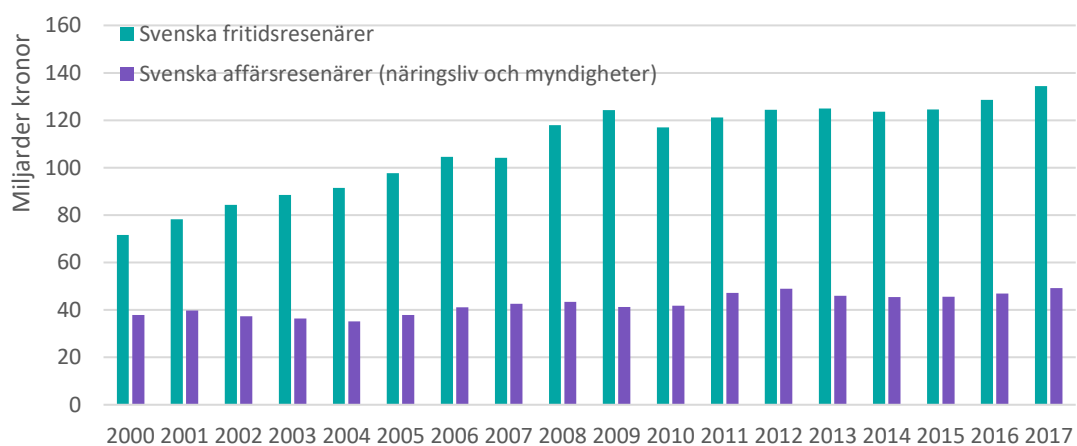
Svenskarnas turismkonsumtion i Sverige steg med 4,6 procent år 2017 till totalt 183,5 miljarder kronor vilket är den största ökningen sedan år 2012. De stora posterna för den inhemska turismen var boende, resor och transporter samt varuinköp. Dessa poster stod sammanlagt för 75 procent av svenskarnas totala turismkonsumtion i Sverige. De största utgiftsökningarna jämfört med 2016 återfinns inom boende som ökade med 9 procent till totalt 55,2 miljarder, och restaurang som ökade med 5,4 procent till totalt 16,5 miljarder kronor under 2017.

Affärs- och fritidsresande i Sverige

Svenska fritidsresenärer stod för knappt tre fjärdedelar av svenskarnas totala turismkonsumtion i Sverige under 2017 medan resterande fjärdedel härrörde från

arbetsrelaterad turism (resande i tjänsten). Under 2017 ökade de svenska fritidsresenärernas konsumtion i Sverige med 4,5 procent medan affärsresenärernas konsumtion ökade 4,9 procent under samma period. I det längre perspektivet är det dock fritidsresandet som ökar mest. Sedan år 2000 har fritidsresenärernas konsumtion ökat med närmare 90 procent i löpande priser jämfört med affärsresenärernas konsumtion som ökat med 30 procent. Sedan år 2000 har fritidsresandets andel ökat från 65 procent till 73 procent av den inhemska turismen. I genomsnitt har de svenska fritidsresenärernas konsumtion ökat med 4 procent per år sedan år 2000 medan affärsresenärernas konsumtion ökat med cirka 2 procent.

Figur 2.7 Svenska fritids- och affärsresenärers totala turismkonsumtion i Sverige, löpande priser

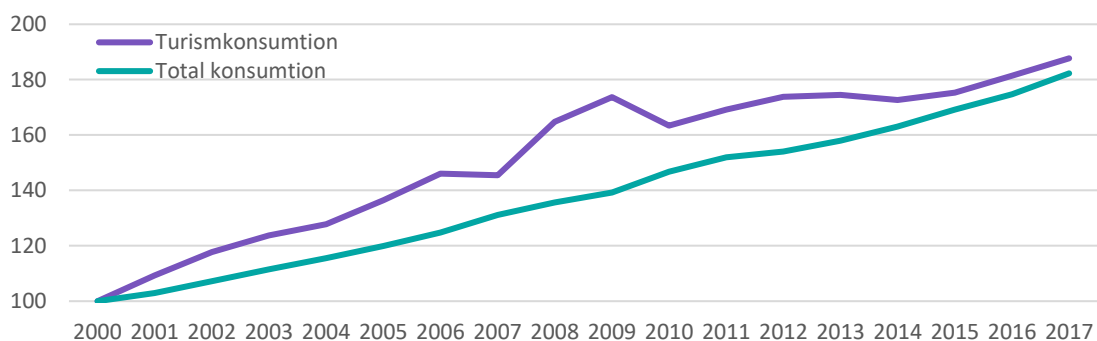

Källa: Tillväxtverket/SCB

Konsumtionen av resor ökar mer än hushållens totala konsumtion

Vid en jämförelse mellan hushållens totala konsumtion av varor och tjänster och konsumtion av fritidsresor inom Sverige utvecklas de svenska hushållens konsumtion av resor starkare. Jämfört med 2016 uppvisade hushållens totala konsumtion en ökning på 4,1 procent medan hushållens konsumtion av resor i Sverige ökade med 4,5 procent. Svenska befolkningen spenderar också mer på resor till och i andra länder jämfört med vad utländska besökare spenderar i Sverige. Den svenska befolkningens ökande resande utomlands håller sannolikt, åtminstone delvis, tillbaka turismresorna i Sverige som därmed inte ökar lika kraftigt.

Figur 2.8 Index för de svenska hushållens turismkonsumtion i Sverige i förhållande till hushållens totala konsumtion av varor och tjänster (löpande priser). Index 2000 = 100

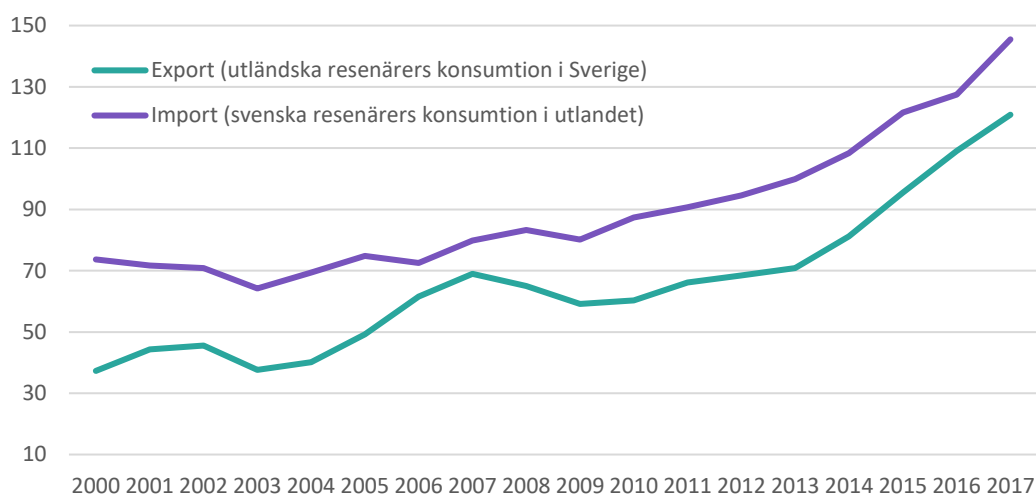
Källa: Tillväxtverket/SCB

Svenskar konsumerar mer på resor utomlands jämfört med inkommande turism

Sverige har under hela 2000-talet haft ett underskott från resor i bytesbalansen. Det innebär att den svenska befolkningen spenderar mer på resor i andra länder jämfört med vad de utländska besökarna spenderar i Sverige.

Figur 2.9

Betalningsbalans - Tjänstehandel i miljarder kronor efter export och import, kontopost¹ och år

Källa: SCB, Betalningsbalansen

¹ Diagram baseras på posten resor i tjänstebalansen – ej samma uppgift som i TSA-beräkningarna, se detaljerad info under avsnitt "Definitioner och källor"

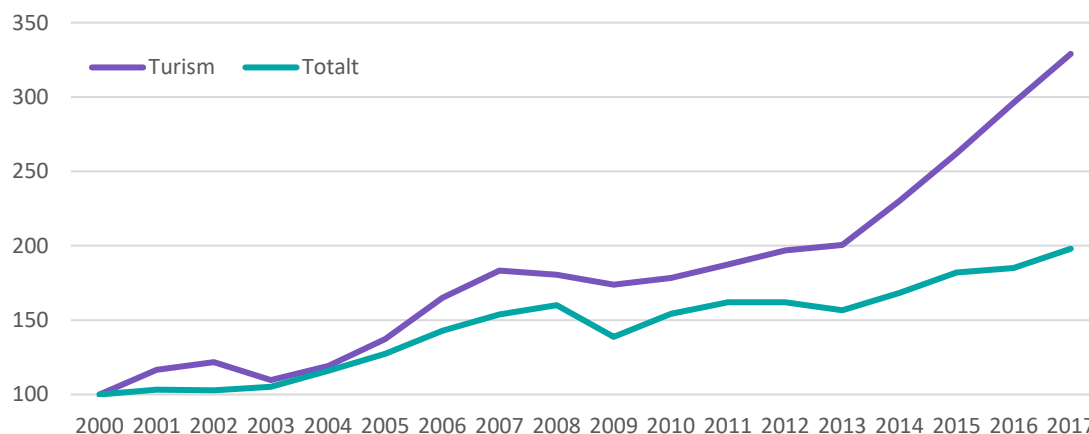
3 Turismens exportvärde

Den samlade konsumtionen från utländska besökare i Sverige, turismens exportvärde, uppgick år 2017 till 134 miljarder kronor, en ökning med 11,4 procent jämfört med förra året. Sveriges totala export ökade under samma period med 7,0 procent. Turismens exportvärde har under perioden 2000 till 2017 ökat med 93 mdkr eller närmare 230 procent i löpande priser. Av turisternas totala konsumtionsutgifter på 317 miljarder stod utländska besökare för 42 procent. Denna andel har succesivt stigit under 2000-talet. År 2000 var andelen 27,1 procent.

3.1 Turismens exportvärde ökar snabbare än Sveriges totala export

Efter en kraftig nedgång under 2009, ökade Sveriges totala export av varor och tjänster igen mellan 2010 och 2017, bortsett från en mindre nedgång under 2013. Sedan år 2000 har Sveriges totala export av varor och tjänster haft en god utveckling och ökat med 98 procent i löpande priser. Under motsvarande period har turismens exportvärde ökat mer än dubbelt så mycket, totalt med 229 procent.

Figur 3.1 Index för turismens exportvärde i jämförelse med Sveriges totala export av varor och tjänster, löpande priser, Index 2000 = 100

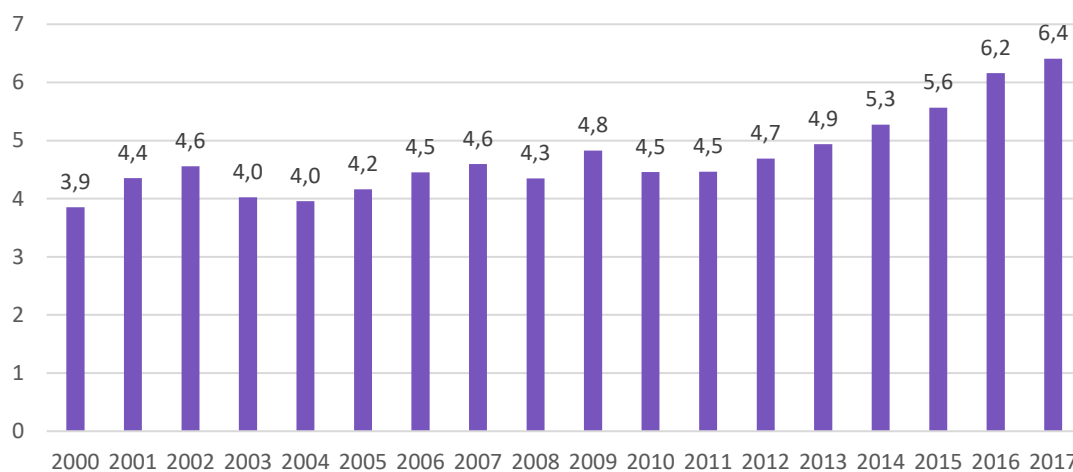
Källa: Tillväxtverket/SCB

Turismexporten ökar sin andel av Sveriges totala export

Internationell turism svarar för 7 procent av global utrikeshandel och är den tredje största exportnäringen, enligt FN:s världsturismorganisation, UNWTO. I Sverige utgör turismen också en betydande del av Sveriges samlade export. Andelen turism i relation till den totala exporten har under de senaste fem åren ökat från 4,7 procent (2012) till 6,4 procent (2017) och är därmed en av de snabbast växande exportnäringarna i Sverige. De utländska besökarnas andel av den totala turismkonsumtionen har genom den starka utvecklingen för inkommande turism ökat, från 27 procent år 2000, till 42 procent år 2017.

Figur 3.2

Turismens exportvärde som andel av Sveriges totala export av varor och tjänster, procent

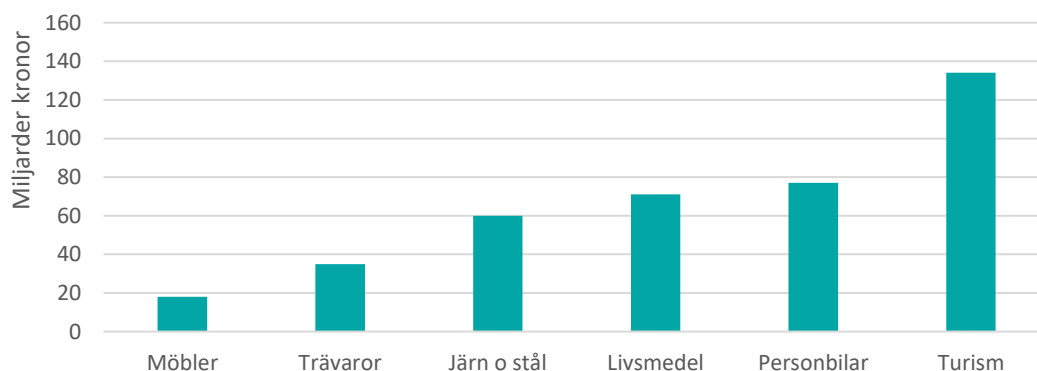

Källa: Tillväxtverket/SCB

Turismen exportvärde i relation till andra exportvaror

I förhållande till andra exportvaror är värdet av turismexporten förhållandevis högt. 2017 uppgick turismens exportvärde exempelvis till lika mycket som det sammanlagda värdet för Sveriges järn- och stålexport samt exporten av personbilar. Syftet med figurerna nedan är att illustrera värdets relativa storlek i förhållande till andra viktiga näringar. De utvalda sektorerna tjänar i detta sammanhang endast som exempel och syftar inte till att ge en heltäckande bild av alla delar av den svenska exporten.

Figur 3.3 Turismens exportvärde 2017 i relation till exportvärden för ett antal varuområden, miljarder kronor

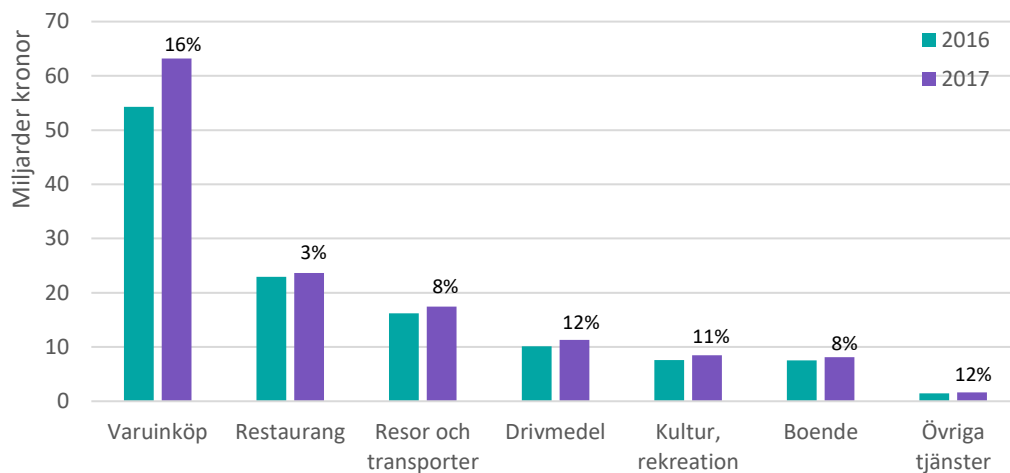

Källa: Tillväxtverket/SCB

3.2 Varuinköp största utgiftsposten för utländska besökare

Av de 134 miljarder kronor som utländska besökare spenderade i Sverige under 2017 var den största posten varuinköp (shopping inklusive dryck och livsmedel) som står för drygt 47 procent av den utländska turismkonsumtionen i Sverige. Här ingår även gränshandeln. Den näst största utgiftsposten för de utländska besökarna var restaurangbesök som uppgick till 23,6 miljarder kronor, motsvarande 18 procent av den utländska turismkonsumtionen. De största utgiftsökningarna jämfört med 2016 återfinns inom varuinköp, drivmedel samt kultur och rekreation.

Figur 3.4 Utländsk turismkonsumtion i Sverige fördelad på olika utgifter 2017 med förändring från 2016 i procent

Källa: Tillväxtverket/SCB

3.3 Gränshandel viktig del av den utländska turismkonsumtionen

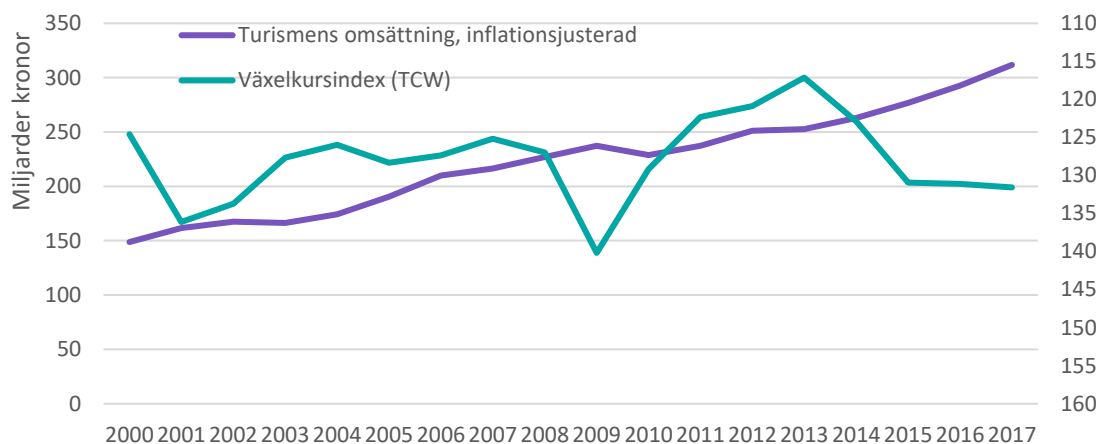
Beräkningarna av inkommande turism baseras i hög grad på uppgifter om valutaväxling och användning av utländska betalkort i Sverige. I valutaposten ingår de inköp som gjorts i Sverige med utländska kontokort eller utländsk valuta, efter vissa justeringar för att exkludera icke-turistisk konsumtion. Den ganska omfattande gränshandel som förekommer längs norska gränsen är inkluderad i valutaposten. Enligt Norska Statistikbyråns redovisning utgjorde gränshandeln 14 miljarder svenska kronor 2016 och 15,3 miljarder 2017 motsvarande en ökning på närmare 10 procent. Andelen gränshandel av den utländska turismkonsumtionen i Sverige är relativt hög jämfört med turismkonsumtion i andra länder.

En svag kronkurs påverkar på marginalen

Turismutgifterna i Sverige har visat en stabil uppgång under 2000-talet. Under samma period har växelkursen varierat relativt mycket mot andra valutor. Turismutgifterna visar en svag koppling till valutakursen under den valda perioden. På marginalen påverkar naturligtvis växelkursen inköp och resebeslut, vilket innebär att den försvagade kronkursen kan ha bidragit till turismökningen i Sverige under de senaste åren. Gränshandeln mot

Danmark och Finland är i högre grad beroende av växelkursen, medan den norska gränshandeln mer påverkas av skatter och generella prisnivåskillnader på konsumtionsvaror i Sverige och Norge.

Figur 3.5 Turismens omsättning och Växelkursindex (TCW)

Källa: Tillväxtverket/SCB och Riksbanken

3.4 Internationell reseboom ger avtryck i Sverige

En viktig förklaring till ökningen av turismen i Sverige är en global trend med ökat internationellt resande. Enligt statistik från FN:s världsturismorganisation, UNWTO, så ökade de internationella flerdagsbesöken² globalt med 4 procent under 2017 och visar den högsta tillväxttakten på sju år. För Europa var ökningen i de norra delarna av kontinenten störst med bland annat Island (+39 procent) Norge (+12 procent), Sverige (+8 procent). Allt fler långväga besökare från andra kontinenter besöker Europa. Inkvarteringsstatistiken som mäter antalet övernattningar på kommersiella boendeanläggningar i Sverige visar till exempel att länder som USA och Kina nu ligger bland Sveriges topp-tio-marknader vad gäller utländska gästnätter.

Stabil ökning av utländska gästnätter och internationella flygankomster

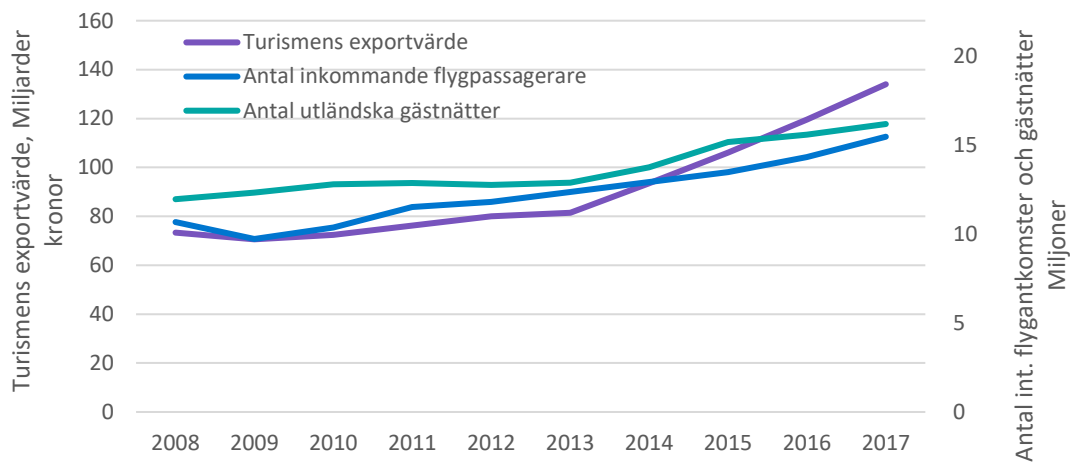
De utländska övernattningar på samtliga boendeformer (hotell, stugbyar, vandrarhem, kommersiellt förmedlade privata stugor och lägenheter samt campingplatser) har likt de internationella ankomsterna med flyg visat på en stabil utveckling över tid. 2017 ökade de utländska övernattningarna med 3,8 procent till totalt 16,1 miljoner och de internationella ankomsterna med flyg ökade med 7,9 procent till totalt 15,5 miljoner. Utvecklingen sedan 2008 visar en ökning med 35 procent för utländska gästnätter och 45 procent för flyget.

² Internationella ankomster

Snabbare ökning av utländsk turismkonsumtion än volymer på flyg och boende

Turismens årsbokslut 2017 visar att de utländska besökarnas turismkonsumtion i Sverige har ökat snabbare än både antalet flygankomster och utländska gästnätter under de senaste åren. En bidragande orsak till den förhållandevis starka konsumtionsökningen kan vara en svag krona och ökad gränshandel. I inkvarteringsstatistiken och flygstatistiken syns inte de utländska dagsbesökarna som står för en stor del av turismens exportvärde genom till exempel handel över den norska gränsen. Inkvarteringsstatistiken visar inte heller utvecklingen för de utländska besökare som till exempel bor hos släkt och vänner eller som bor via boendeformer som till exempel Airbnb som blir en alltmer utbredd trend inom resandet.

Figur 3.6 Turismexport (Mdr SEK), internationella flygankomster samt gästnätter (miljoner) 2008–2017

Källa: Tillväxtverket/SCB och Transportstyrelsen

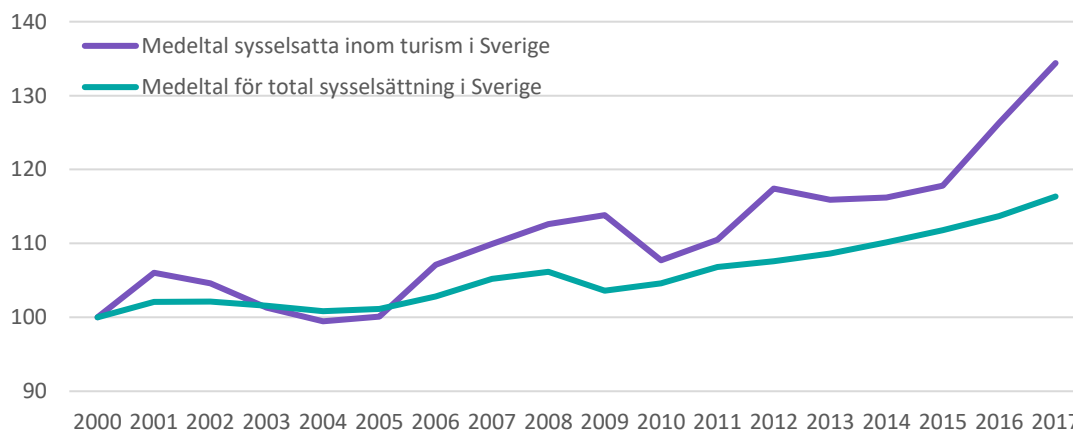
4 Sysselsättning

Antalet sysselsatta inom turismsektorn uppgick till 175 800 under 2017, en ökning med 6,4 procent jämfört med året innan. Under 2017 tillkom 10 600 nya jobb inom turismen (mätt som genomsnittligt antal anställda under året). Sysselsättningstillväxten inom turismen har varit särskilt stark under de två senaste åren och visar på en betydligt högre tillväxttakt jämfört med den totala sysselsättningen i Sverige.

4.1 Sysselsättningstillväxten högre inom turism

Turismjobben ökade med 6,4 procent under 2017 jämfört med 2016. Sysselsättningstillväxten för svensk ekonomi som helhet låg under motsvarande period på 2,3 procent. Sedan 2000 har sysselsättningen inom turismen ökat med 34 procent medan den totala sysselsättningen under motsvarande period har ökat med 16 procent. En betydande del av turismens ökning har kommit efter 2010.

Figur 4.1 Index för turismens sysselsättningsutveckling i jämförelse med den totala sysselsättningsutvecklingen i Sverige. Index 2000 = 100

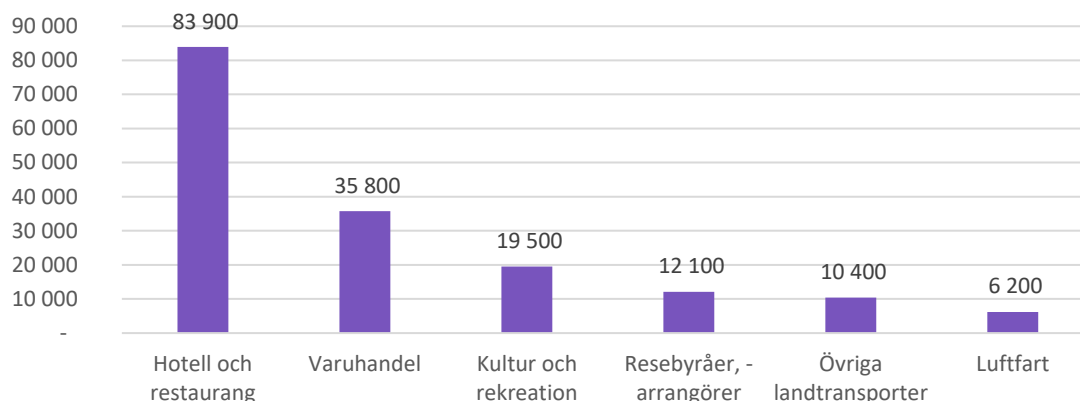

Källa: Tillväxtverket/SCB

4.2 Flest sysselsatta med turism inom hotell och restaurang

Av de totalt 175 800 personer som var sysselsatta inom turism 2017 arbetade flest inom hotell- och restaurang. Branschen sysselsatte 83 900 personer som ett resultat av turism vilket motsvarar drygt 48 procent av alla sysselsatta inom turism. Den näst största branschen var varuhandeln som sysselsatte 35 800 personer, motsvarande 20 procent av alla sysselsatta inom turism. Därefter följer kultur och rekreation med 19 500 personer och resebyråer och turistservice som sysselsätter 12 100 personer.

Figur 4.2 Antal sysselsatta (personer, medeltal) med turism inom olika branscher 2017

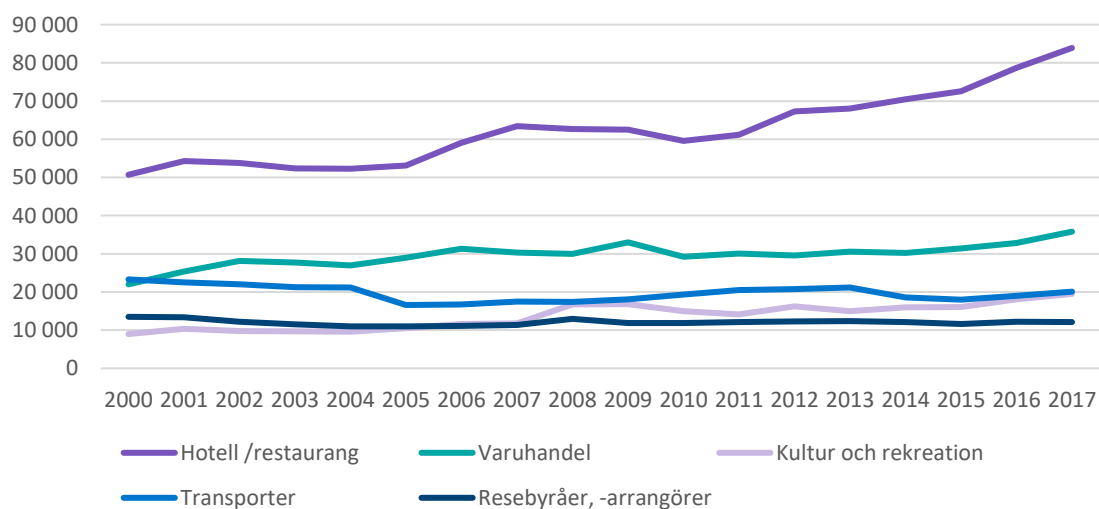
Källa: Tillväxtverket/SCB

Sysselsättningen inom hotell och restaurang har ökat med 65 procent sedan 2000

Sedan år 2000 har antalet sysselsatta med turism, i absoluta tal, ökat mest inom hotell- och restaurangbranschen där 33 200 fler sysselsatta har tillkommit. Det motsvarar en ökning med 65 procent. Inom varuhandeln har motsvarande ökning varit 13 800 sysselsatta, en ökning med 63 procent. Den bransch som haft den procentuellt starkaste tillväxten är kultur och rekreation, som har ökat med 117 procent eller med 10 500 sysselsatta sedan 2000. Inom transportsektorn har sysselsättningen minskat med 14 procent under samma period och sysselsättningen inom resebyråer och resetjänster har också minskat, sammanlagt med 10 procent.

Figur 4.3

Utveckling av antal sysselsatta (personer medeltal) med turism inom olika branscher

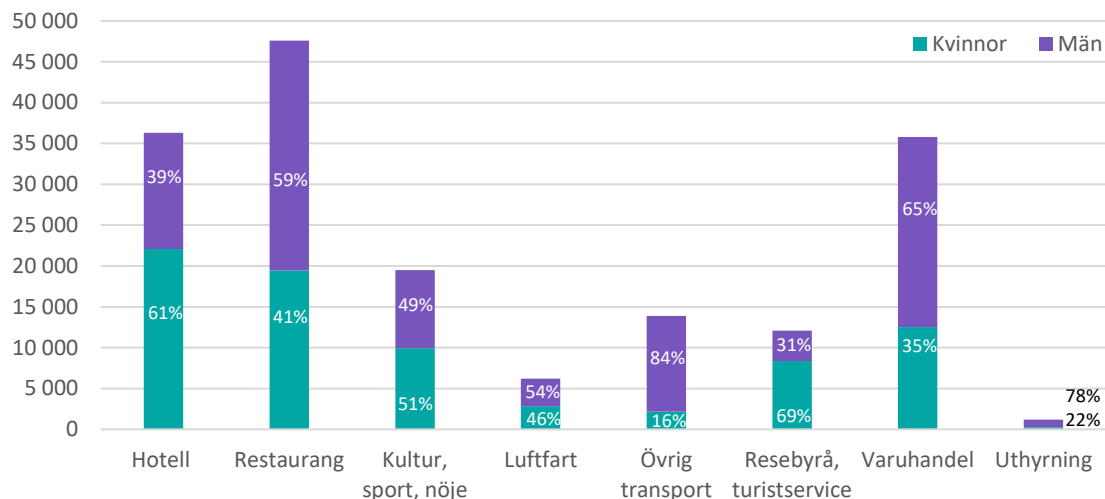

Källa: Tillväxtverket/SCB

4.3 Turism sysselsätter fler män än kvinnor

Av de totalt 175 800 sysselsatta inom turism 2017 var 55 procent män och 45 procent kvinnor. Uppdelat på respektive bransch inom besöksnäringen ser vi en betydande överrepresentation av män sysselsatta inom transport och varuhandel, medan andelen kvinnor är överrepresenterade inom hotell samt resebyrå och turistservice.³

Figur 4.4 Antal sysselsatta med turism inom ett antal utvalda branscher (personer medeltal) med fördelning per kön, procent 2017

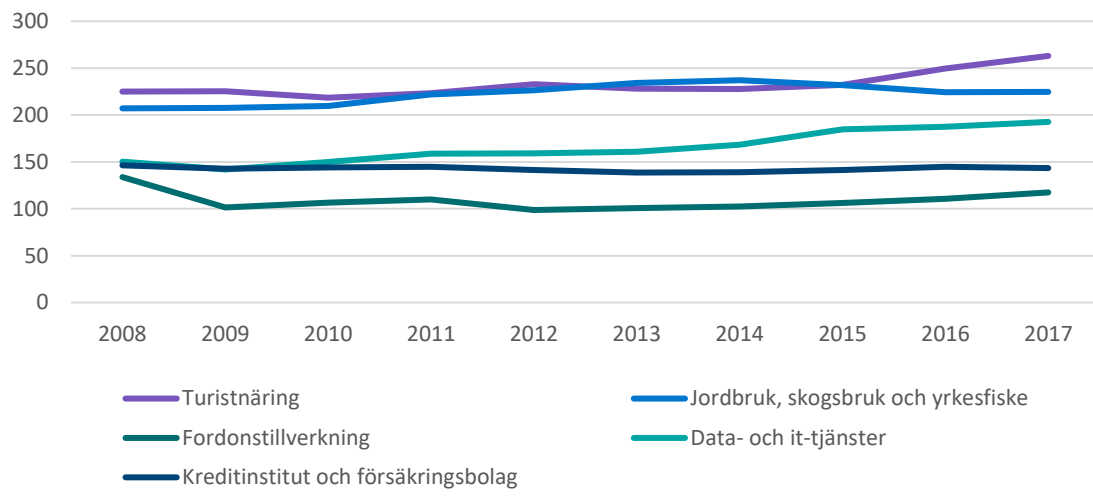
Källa: Tillväxtverket/SCB

Sysselsättningen inom turism jämfört med andra näringar

Sedan 2008 har antalet arbetade timmar inom besöksnäringen ökat med 17 procent, till 263 miljoner timmar. Sett till några andra viktiga näringar i Sverige konstaterar vi att dels har utvecklingen varit förhållandevis positiv och dels att turismnäringen är en viktig källa till sysselsättning. Utvecklingen av antalet arbetade timmar ligger i nivå med den för jordbruk, skogsbruk och fiske men turismen har dock haft en starkare utveckling under de två senaste åren. Syftet med figur 4.5 är att illustrera turismens effekter på sysselsättningen över tid i relation till sysselsättningsutvecklingen inom några utvalda näringsgrenar. De utvalda näringsgrenarna tjänar i detta sammanhang endast som exempel och syftar inte till att ge en heltäckande bild av alla delar av den svenska sysselsättningsutvecklingen.

³ Statistiken bygger på uppgift om könsfördelning från arbetskraftsundersökningen, AKU, där andelen kvinnor och män i respektive bransch används tillsammans med uppgiften om antalet sysselsatta per bransch från satellitkontot för turism. Se mer information om satellitkontoberäkningar för turism (TSA) och arbetskraftsundersökningen (AKU) under avsnitt *Definitioner och källor*

Figur 4.5 Utveckling av antalet arbetade timmar inom turismen i jämförelse med utvecklingen för några utvalda näringsgrenar (miljoner timmar)

Källa: Tillväxtverket/SCB

5 Definitioner och källor

Definitioner

Definition turism

Enligt Förenta Nationerna och den internationellt vedertagna definitionen omfattar turism:

”Människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften”.

Definitionen omfattar därmed i princip alla aktiviteter och den konsumtion som är direkt kopplad till resandet, inklusive affärsresandet. Det är den som konsumerar och inte vad som produceras som per definition avgör vad som är turism. Detta ska ställas mot den traditionella metoden att redovisa olika sektorer, näringars eller branschers effekter på ekonomin, där man mäter effekterna från produktionssidan. Den ekonomi som uppstår som ett resultat av turism och resande fördelar sig på en mängd olika branscher. Men det är i princip bara en bransch där 100 procent av värdet kan hänföras till turism och resande och det är resebyrå- och researrangörsledet. Av samma skäl är det bara runt hälften av hotell- och restaurangbranschens aktiviteter som utgör en del av turismen eftersom resterande värde, framför allt på restaurangerna, uppkommer som ett resultat av lokalbefolkningens konsumtion och därmed per definition inte är turism.

Former av turism

När man talar om resor som passerar landsgränser delar man upp turismen i tre bestämda grundformer: inhemsk turism, inkommande turism och utgående turism. I denna publikation sker redovisningen dels som summan av de inhemska och inkommande volymerna i Sverige under rubriken ”Turismkonsumtion i Sverige”. Den inkommande turismen redovisas också separat under avsnittet ”Turismens exportvärde”.

World Tourism Organisation (UNWTO)

Förenta Nationernas världsturismorganisation UNWTO (United Nations World Tourism Organisation) är baserad i Madrid. UNWTO samlar in, analyserar och publicerar data om turismens utveckling på global nivå. UNWTO har också i samverkan med flera internationella organisationer utarbetat rekommendationer för de definitioner och begrepp som används i turismstatistiken. Begreppsbildningen är en kritisk faktor för god informationskultur och kunskapsutveckling. World Tourism Organisation, UNWTO, har i samverkan med flera internationella organisationer utarbetat rekommendationer för de begrepp som används i turismstatistiken. Rekommendationerna finns redovisade i publikationen ”Turismens begreppsnyckel” som finns att hämta på www.tillvaxtverket.se/publikationer. Definitionerna för några av de grundläggande begreppen redovisas nedan.

Källor till Turismens årsbokslut 2017

Nedan beskrivs kortfattat de källor, undersökningar och den statistik som används i Turismens årsbokslut 2017

Källor

- Nationalräkenskaperna (NR) vid SCB
- OECD
- Statistiska Centralbyrån (SCB)
- Sveriges Riksbank/SCB
- Tillväxtverket
- Transportstyrelsen
- World Tourism Organization (UNWTO)

Satellitkontoberäkningar för turismen (TSA)

Sverige har anslutit sig till den av Förenta Nationerna internationellt vedertagna definitionen av turism. Sedan 2000 mäts turismens effekter på ekonomi, export och sysselsättning i Sverige genom så kallade satellitkontoberäkningar, där den del av konsumtionen som härrör från turism från de olika branscherna i nationalräkenskaperna samlas. Satellitkontot mäter värdet av såväl svenska som utländska resenärers direkta konsumtion av svenska varor och tjänster. Metoden för satellitkontoberäkningar, Tourism Satellite Account (TSA) är en internationellt vedertagen metod som har arbetats fram av FN-organet World Tourism Organisation (UNWTO) i samarbete med OECD och näringsorganisationer. I Sverige görs beräkningarna på Tillväxtverkets uppdrag av Nationalräkenskaperna på Statistiska centralbyrån (SCB). I likhet med övriga nationalräkenskaper revideras tidsserierna varje år, därför är tidigare tidsserier inte jämförbara med de senast publicerade uppgifterna.

Resevalutastatistik i bytesbalansen

På Riksbankens uppdrag producerar Statistiska centralbyrån (SCB) kvartalsvis statistik om resevalutautvecklingen som en del i statistiken över betalningsbalansen. I resevalutastatistiken redovisas köp och försäljning av valuta. Köp av svensk valuta skapar ett exportvärde och köp av utländsk valuta ett importvärde. Svenskars utgifter vid resor utomlands är därmed lika med import och utländska besökares utgifter i Sverige är lika med export. Statistiska centralbyrån (SCB) har nyligen reviderat tidsserierna för resevalutan.

Inkvarteringsstatistik

Inkvarteringsstatistiken är en del av Sveriges officiella statistik och produceras på Tillväxtverkets uppdrag av Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken omfattar boende på hotell, stugbyar, vandrarhem, campingplatser och kommersiellt förmedlade privata stugor och lägenheter (SoL). Den visar bland annat volymer för antal övernattningar (gästnätter), gästens nationalitet, antal sålda rum, genomsnittlig rumsintäkt och belägningsgrad fördelade över tid och för olika delar av Sverige. Varje månad lämnar drygt 4 000 anläggningar data. Statistiken återrapporteras till dem som lämnat uppgifter. SCB publicerar på Tillväxtverkets uppdrag delar av inkvarteringsstatistiken i en statistikdatabas som finns

fritt tillgänglig på internet. Data på kommunnivå eller för andra speciella indelningar kan beställas direkt hos SCB.

TCW-index (Total Competitiveness Weights)

TCW-index är ett sätt att mäta kronans värde mot en korg av olika valutor. TCW-index har den 18 november 1992 som startdatum. För detta datum är index lika med 100. Den 19 november tilläts kronan att flyta. Genom att studera index kan du se hur kronans värde förändrats. Ett högt värde på index betyder att kronans värde försvagats - vår korg av valutor har blivit dyrare att köpa med svenska kronor. TCW bygger på genomsnittliga aggregerade flöden av bearbetade varor för 21 länder. Vikterna tar hänsyn till såväl export- import- som "tredjelandseffekter".

Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Statistiken beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15–74 år. AKU visar bland annat antal och andel sysselsatta respektive arbetslösa per månad, kvartal och år. Det är den enda källan med kontinuerliga uppgifter om den totala arbetslösheten och står för det officiella arbetslöshetstalet.

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Tillväxtverket stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Vi skapar bättre förutsättningar för företagande och bidrar till attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Våra verktyg är kunskap, nätverk och finansiering: Kunskap om företag och regioner. Nätverk för effektiv samverkan. Och finansiering som stärker näringslivet. Tillväxtverket är en myndighet under Näringsdepartementet med 400 anställda och med kontor på nio orter.